

Algunes idees sobre literatura

Reproduïm un dels textos inèdits aparegut a 'Obra poètica completa', d'Eudald Puig

Crec que la literatura i l'art en general s'assemblen a la ciència en el sentit que si no hagués existit Breton i tot el grup surrealista, ara no sabríem què és el surrealisme, de la mateixa manera que si no hagués existit Newton no sabríem què consisteix la llei de la gravitació universal, per exemple. En el món de la ciència hi ha lleis universals (malgrat que les conclusions del mateix Newton, com d'altres científics, s'han hagut de corregir posteriorment), però hem de tenir en compte que sovint es confonen les causes pel que no són sinó les lleis.

Vull dir que la constatació d'un determinat fenomen científic que es produeix sempre "de la mateixa manera" no té res a veure amb el saber per què s'esdevé d'aquesta manera. Les masses s'atreuen, és cert, però de moment només sabem "el com", i no el perquè.

Per tant, el que en diem realitat no és més que una sèrie de descobriments en molts àmbits que interpreten el món i que sempre van lligats a una convenció social d'una època determinada. Tots sabem que Galileu va ser cri-

En el món de l'art, cada artista ha de partir sempre de zero

dat per la inquisició, perquè les seves investigacions el van portar a pensar que el planeta Terra no era el centre de l'univers, sinó una massa que feia òrbites al voltant del Sol, i en aquells temps predominava una determinada convenció per sobre de qualsevol idea científica que no s'acordés amb el cristianisme. Tanmateix sempre solen passar aquestes coses en major o menor grau: no es va condemnar Sòcrates per no estar d'acord amb la ideologia del seu temps?

Així, doncs, podríem dir que el que anomenem realitat solament és una convenció d'una època determinada; d'aquesta manera, un artista "realista" s'allunya del seu món personal i, a l'inrevés: un artista intel·ligentment subjectiu és, de fet, el més realista perquè és capaç d'explicar l'única realitat de la qual podem estar segurs: el seu món interior.

Aleshores, penso que l'artista, com el científic, interpreta fenòmens, ja que quan diem que coneixem una cosa tan sols la interpretem. El que passa és que en el món de l'art no hi ha lleis universals, sinó que cada artista ha de partir sempre de zero perquè ni la cultura ni l'art anterior no li serveixen massa de res.

Es troba davant preguntes com és ara: Com és el món i com puc arribar a "comprendre'l"?; i les preguntes de sempre: Què és el temps?, per què hi ha el dolor i la mort?, em serveix alguna religió?, què és l'infinit?, per què cada cosa implica la seva contrària?, etc. I aquí ens trobem amb una quantitat tal de preguntes que potser mai no podrem contestar, però penso que en soledat i en silenci hauríem d'intentar pensar-les a fons, i, a fons, intentar d'expressar-les i dir el que poden significar per

a nosaltres, perquè tal volta els altres se'n podran beneficiar. Crec que si l'artista no parteix de les preguntes més elementals, per no dir tòpiques, difícilment podrà avançar en la seva recerca.

L'art no vol dir sempre una cosa bonica, sinó que sovint pot ser molt trist, fins i tot amarg, però no està renyit ni amb la tristesa ni amb la bellesa ni amb el progrés, etc., almenys sempre i quan l'artista sàpiga fer una obra on cadascú es pugui entendre a si mateix. Perquè l'art no és explicar el que li passa a un mateix, sinó, al contrari, l'art és un afany de totalitat, si es vol un afany de comprendre el món en la seva totalitat, malgrat que sabem que cada artista important aporta només algunes –poques– coses.

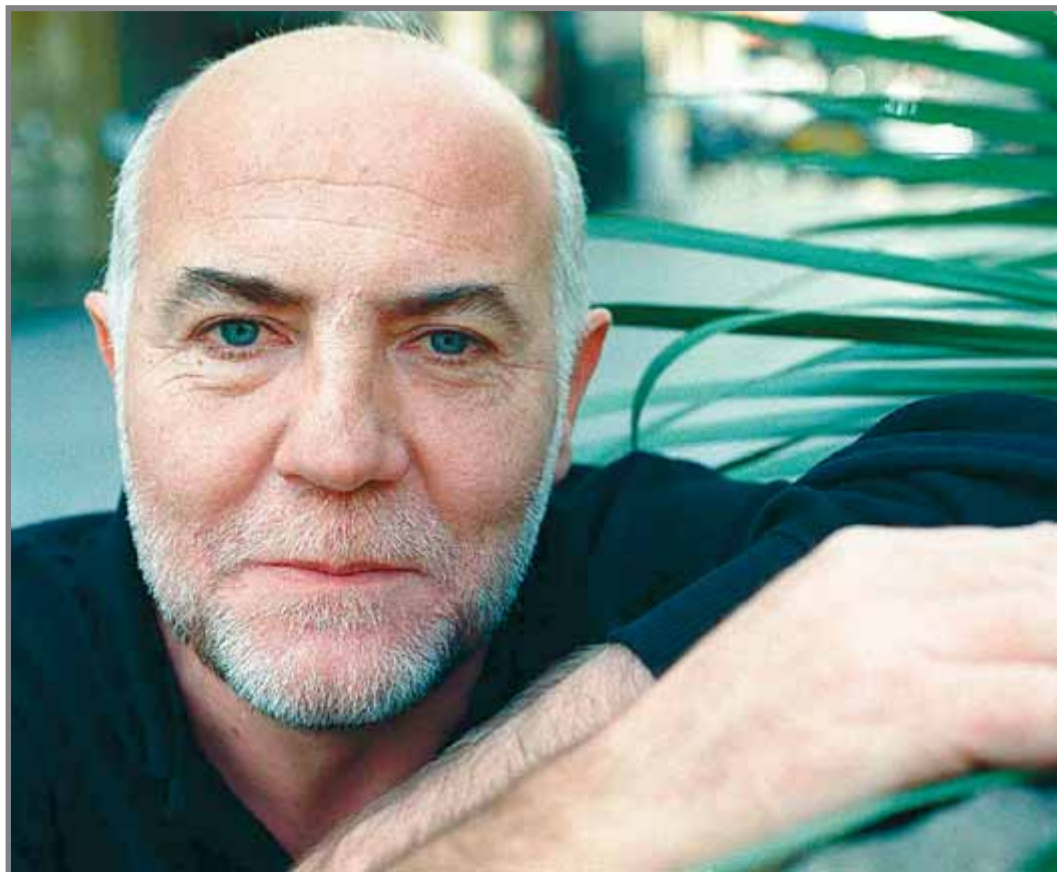
Un altre fet és que el món actual, per desgràcia, és un món que cada cop més es va construint a base de valors falsos. Evidentment, això no vol dir que tot sigui absolutament fals, però hauríem d'intentar destriar el que és nociu del que no ho és per a totes les persones en general. És a dir, sense valors reals, aquesta societat sol produir una angúnia i un gran desencís a tot individu sensible: de sobte ens adonem que tothom diu que té "raó", malgrat que pensí absolutament el contrari dels altres, i aquests altres desqualifiquen els primers i així successivament... I, qui té raó? S'ha dit que el que anomenem el seny o el sentit comú és de les coses més ben repartides del món, perquè tothom pensa que en té la major part.

Per acabar, voldria explicar breument el meu punt de vista en literatura: potser el que puc dir d'una manera molt general és que pretenc fer adonar o almenys remarcar aquest ofec que representa per a l'individu lúcida viure en una societat que com he dit

L'art no vol dir sempre una cosa bonica, sinó que sovint pot ser trist

abans s'aguanta bàsicament amb valors falsos, que són degradants per a les persones en general, que ens maltracta i controla en excés a base de mitjans de comunicació que de vegades encara donen més importància a aquests pseudovalors. I em pregunto mil coses que només poden tenir una resposta incomprensible, com per exemple, ¿perquè aquesta societat atorga molt més valor a un futbolista que a un compositor de música? Podem viure amb una certa plenitud amb aquests tristos fets?

En definitiva, intento comunicar als altres totes aquestes contradiccions, sentiments, etc., que he anat observant. I ho faig a través d'uns determinats procediments literaris que òbviament estan en funció de la meua cultura, de la meua capacitat de percepció i d'una eficàcia expressiva que pretenc que sigui la màxima possible. *

Eudald Puig
en diferents moments de la seva vida. Les imatges en blanc i negre són a Manlleu amb el seu germà Llorenç i la seva àvia Lola ARXIU

